Werk

Titel: Anzeige: De nederlandsche geschiedenis in platen / door F. Muller

Autor: Hoffmann, F. L.

Ort: Leipzig

Jahr: 1864

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?342672002_0025|log66

Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

info@digizeitschriften.de

they have, as holy, ad heavenly, reasonable, and seasonable whole barnt offerings to God in Christ Jesus.

15. That it is the greatest purchase of the world so to buy, and sell in the world that we may purchase at the last the inheritance of the other world.

Eine Fülle der Belehrungen aus der unerschöpflichen Quelle eines Spruches, freilich nach damaliger Sitte auch kein strenges Beschränken auf den Inhalt des Textes, so wie auch die in der Ueberschrift ausgesprochene Beziehung auf den Kaufmannsstand mehr in den Ausdrücken als in einem näheren Eingehen auf ihre besondere Stellung besteht. Aus jeder Lesson werden 3 bis 6 Practices gezogen, die sich wiederum mehr auf alle Menschen beziehen, als gerade auf den Kaufmannsstand.

Hamburg.

Dr. *C. R. W. Klose*,
Secretair der Stadtbibliothek.

Anzeige.

De nederlandsche geschiedenis in platen. Beredeneerde beschrijving van nederlandsche historieplaten, zinneprenten en historische Kaarten Verzameld, gerangschikt, beschreven door F. Muller, boekhandelaar te Amsterdam, lid van de koninklijke Akademie van beeldende kunsten, van de Maatschappij van nederl. letterkunde, enz. Amsterdam, Frederik Muller. **1863**. (Auf dem Umschlage: Beredeneerde beschrijving u. s. w. 1e Aflevering. Van het begin der geschiedenis tot **1625**. Gr. 8°. XVIII, **204** u. X SS.

Voran gehen: Eenige opmerkingen over nederlandsche historienplaten, die in lehrreicher und interessanter Weise handeln: 1. over het vroegere en het nu gevolgde plan tot dit werk; over nederl. pamfletten, topographische platen, enz.; over historieplaten; wat ze zijn; welke hierin zijn opgenomen; 2. over de vorming van deze verzameling; hare rangschikking; beschrijving voor geschiedenis, bibliographie en kunst. 3. over historische Atlassen, eenzijdige liefde voor vaderlandsche kunst, enz.

Wie zweckmässig und umsichtig die Sammlung geordnet, wie gross ihr Reichthum an artistischen Blättern (— die erste Lieferung besteht aus 1523 Nummern —), auf welchen die

verschiedenartigsten Gegenstände der niederländischen Geschichte vom Beginn derselben bis zum Jahre 1625 von genannten und ungenannten Künstlern in Kupferstich oder Holzschnitt u. s. w. dargestellt sind, könnte nur durch die vollständige Angabe der einzelnen Bestandtheile genügend anschaulich gemacht werden. Sie würde jedoch einen ungemein bedeutenden Raum einnehmen und beschränke ich mich deshalb auf die Jahre 1570—1590:

Inneming van Loevestein, der Briel, Rotterdam, enz. Verschillende gebeurtenissen. Mord te Zutphen, Naarden en van Musius. Beleg van Haarlem en Alkmaar. Lambert Melisz. Slag op de Zuiderzee. Vertrek van Alva. Slag op de Mookerheide, enz. Beleg van Leiden. Ontzet van Leiden en stichting der hoogeschool. Inwijding der hoogeschool. Vredehandel te Breda. Togt naar Duiveland. Zeeuwsche Tapijtwerken. Spaansche furie te Antwerpen. Pacificatie van Gend. Unie van Brussel. Vredenburg te Utrecht geslecht, enz. Verschillende gebeurtenissen. Kasteel van Antwerpen geslecht. Aanslag op Amsterdam. Zinneprent op Farnese Slag bij Gemblours. Amsterdam wordt staatsgezind. Zinneprenten op dood van Don Jan, enz. Unie van Utrecht. Inneming van Maastricht. Verschillende gebeurtenissen. Beleg van Steenwijk. Ontzet van Kamerijk. Intogt en Huldiging van Anjou. Aanslag van Jean Jauregui en andere gebeurtenissen. Fransche furie. Moord van Willem III. Beleg van Antwerpen door Parma. Verschilleude gebeurtenissen en komst van Leicester. Inhaling van Leicester. Beleg van Grave. Verschillende gebeurtenissen. Onoverwinnelijke vloot. (Dabei in einer Anmerkung über die verschiedenen Ausgaben von Orler's Nassousche Laureencranz, 1610.) Verschillende gebeurtenissen. Verrassing van Breda.

Als Beispiele der genauen und musterhaften Beschreibung der Blätter die folgenden vier Artikel:

632. (1573.) De Haarlemsche Verdedigers. — Serie van 12 platen, geno. 1—11 voorstellende krijgslieden, staande in landschappen en gemeenlijk genoemd: de verdedigers van Haarlem, hoewel de omliggende streek en de steeden in de verte afgebeeld auss een geheel ander land dan Holland en aan meer steden dan alleen Haarlem doen denken. — Naar H. Goltzius door J. de Gheyn. Met adres v. H. Goltzius. 1587. 12 pl. Jedere pl. 1 sg. 22, br. 16 dm. gr. 4⁰. — Zeer fraajie serie; zeldzaam; uitmuntende afdrukken.

660. (1573. 18. Dec.) Zinneprent op het vertrek en de val v. Alva? (Arend [1]) II. e. 347.) — Alva klimt een ladder op, die ten hemel reikt; de dood, de duivel en eene vrouw (blijkens den wereldbol met eeretekenen nast haar) de wereld,

1) „Vaderlandsche Geschiedenis" (bis 1625).

trekken er hem af. — Slechte oude teekening in O. J. inkt. Hg. 16. br. 16 dm. kl. 4⁰.

696. (1575. 8. Febr.) Inwijding der Universiteit te Leyden. Luisterrijke optogt waarbij vele zinnebeeldige personen. In 4 boven elkander staande af deelingen, boven aan links eene poort met den Nederl. Leeuw; onderaan links een schip met Neptunus en Apollo en de 9 Muzen. Boven de figuren de namen. Znd. onderschrift. — Oude grav. op 2 aaneengevoegde bl. znd. nm. v. grav. Te zamen br. 58, hg. 30 dm. br. fol. Zeldzaam.

976. (31. Julij tot 2. Aug. 1588.) Ondergang der Onoverwinnelijke vloot. (Arend. III. a 363—373.) Afbeelding van de vloot, liggende tusschen Calais en Dover; links de Fransche, regts bovenaan en v. ond. de Engelsche kust; in het midden de vloot waarvan de schepen zoo uitvoerig zijn afgebeeld dat deze plaat daarvoor zeer opmerkelijk is. Op den voorgrond links een groot Spaansch schip met de letters P. R. H. P. daarbij een klein Spaansch met P. R. welke beiden door een Engelsch schip, waarvan de vlay E. R. A. D. en de wimpel de sprenk: Desir n'a Repos heeft, beschoten wordt; voorts hoger op de gehede overige vloot. Met 1 reg. cursijf bovenschrift in de plaat: *Classis Hispanica celeberrima, quae anno celeberrimo MIƆLXXXVIII inter Galliam Britaniamq. venit et periit,* en 1 reg. curs. onderschrift, zijnde 4 Lat. versregels v. H. Grotius. — Zond. nm. v. grav. Hg. 38, br. 51 dm. br. fol. — Zeer zeldzaam.

Manche der Blätter gehören natürlich Druckwerken an, eine grosse Zahl derselben besteht aber aus selbständigen, zum Theil sehr seltenen Einzelblättern, von denen mehrere verschiedene geschichtliche Ereignisse, Localvorfälle u. dgl. aufzuklären geeignet sind.

Sehr beachtenswerth sind die S. 63—71 umständlich beschriebenen „Zinne prenten over de Hervorming" und „Spot prenten op de Roomsche Kerk, op de Mis en de Inquisitie, de Hervorming en de Hervormers (Nr. 419—451).

S. 39—60 ist ein sehr ausführlicher Bericht über Frans Hogenberg's Kupferwerk über die niederländische, französische, deutsche und englische Geschichte von 1530 bis 1631 geliefert.

Die letzten Seiten I—X füllt ein alphabetisches Register.

Das Werk wird in vier Lieferungen erscheinen; die zweite den Zeitraum umfassen von 1625 bis zu dem Tode von Wilhelm III., 1702, die dritte von 1702—1766, die vierte von 1766—1863. In jeder Lieferung soll der Inhalt von 10 Mappen beschrieben werden.

Herr F. Muller ist geneigt diese kostbare, in ihrer Art einzige Sammlung zu verkaufen, jedoch nur im Ganzen und